

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК МЕТОД ІНТЕГРАЦІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР**Каськова Л.Ф., Андріянова О.Ю., Янко Н.В., Амосова Л.І., Яценко П.І., Артем'єв А.В.**

Полтавський державний медичний університет

Запровадження цифрових технологій у педагогічному процесі стало однією з визначальних тенденцій сучасної медичної освіти. Провідну роль у її модернізації відіграють технології змішаного навчання (blended-learning), яке ґрунтується на ґрунті комбінуванні навчання в аудиторії із заняттями в мережі, що веде до зміни самої парадигми освіти, передбачає вироблення нових стандартів, вимог і методик викладання.

Ключові слова: медична освіта, змішане навчання, цифрові технології, здобувач освіти, організація роботи, підготовка фахівців.

Introduction of digital technologies in the pedagogical process is one of the main trends of modern medical education. The leading role in its modernization is played by blended-learning technologies, which is based on a flexible combination of classroom learning with online classes, which leads to a change in the very paradigm of education, involves the development of new standards, requirements and teaching methods.

Keywords: medical education, blended learning, digital technologies, education seeker, organization of work, training of specialists.

Розвиток медичної науки і практики в сучасному світі зумовлює необхідність вносити корективи в підготовку медичних працівників із наближенням їхньої освіти до міжнародних стандартів. Саме тому якість викладання в закладах вищої освіти потребує підвищення шляхом ефективної організації й інформатизації навчального процесу, упровадженням передових наукових розробок та інновацій, створенням сучасної навчально-методичної бази в усіх освітніх галузях, зокрема й медичній.

Нагальна потреба у спеціальних уміннях і компетенціях лікарів пред'являє нові вимоги до вищої освіти, а європейська спільнота прагне створення міцного фундаменту знань, при цьому освіченість є істотним компонентом соціально-економічного й культурного розвитку. Наукові дослідження, інновації та рівень знань мають вирішальне значення в підтримці соціальної цілісності, економічного зростання і глобальної конкуренції [3; 4].

Широка доступність освіти надає закладам вищої освіти можливість використання різноманітного індивідуального досвіду задля вагомих зрушень у викладанні, яке буде орієнтоване на студента, освітні технології й визнання компетенцій, набутих за рамками формальних навчальних програм.

Мета статті – аналіз впливу новітніх освітніх технологій на процес навчання в закладах вищої медичної освіти України і на формування фахового рівня здобувачів вищої освіти під час інтеграції української освіти в Європейський освітній простір.

Досвід організації й реалізації педагогічного процесу в системі вищої медичної освіти в умовах війни й пандемії COVID-19 дав потужний поштовх просуванню й розвитку різних форм і технологій дистанційної та змішаної освіти.

Головним завданням медичних навчальних закладів стало забезпечення безперервної медичної освіти на всіх рівнях, що змусило університети перевести всі навчальні програми до онлайн-форматів, використовуючи різні цифрові платформи: Zoom, Viber, Google Meet, Skype, Telegram, Twitter, Instagram Live Microsoft Teams, Canvas та ін.

При цьому вирішальну роль відіграють технології змішаного навчання (blended-learning) як одного з провідних трендів сучасної вищої освіти, який найближчим часом не тільки не втратить своєї актуальності, а й, навпаки, розвиватиметься й широко впроваджуватиметься в освітні програми закладів вищої освіти [1; 2].

Орієнтація на реалізацію потужного потенціалу використання цифрових технологій у педагогічному процесі стала однією з провідних тенденцій сучасної освітньої системи, яка сформульована в рамках концепції модернізації освіти [3; 4]. Масове впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у сферу освіти й науки, використання нових освітніх технологій, у тому числі дистанційних, веде до зміни самої парадигми освіти, передбачає вироблення нових стандартів і вимог, методик викладання, перегляд критеріїв оцінки й формату контролю [5].

Нині вітчизняна освіта переживає етап становлення й розвитку змішаного навчання, коли ще не вкоренилися саме поняття і зміст цього напрямку. Поняття "змішане навчання" почали використовувати з появою інтернету. Змішаним навчанням називають поєднання очного навчання й навчання з використанням комп'ютерних технологій, хоча досі поняття «змішане навчання» у світовій педагогічній практиці трактується по-різному. Основний акцент при цьому ставиться на комбінації традиційного контактного навчання й комп'ютерно-опосередкованого, або онлайн-навчання. Важливо, щоб усі складові курсу були педагогічно взаємопов'язані, утворюючи єдине ціле, і створювали особистісно значущий контекст навчання.

Сучасна концепція змішаного навчання у вищій школі може бути надана у вигляді моделі очного навчання в аудиторії (Face-to-face model). Ця модель на кафедрі має широке застосування у викладанні предмета для вітчизняних студентів. У цій моделі основну частину навчальної програми студенти отримують особисто від викладача під час навчання в аудиторії. Викладач використовує електронне навчання як доповнення до основного навчального матеріалу. У цьому разі здобувач освіти отримують додаткову інформацію з предмета вдома або в комп'ютерному класі, використовуючи інтернет.

Викладання навчального матеріалу іноземним здобувачам вищої освіти здійснюється шляхом використання міксу кількох моделей змішаного навчання. Ураховуючи екстремальні умови сьогодення, застосовуються елементи ротаційної моделі (Rotation model), її різновиду – «перевернутий клас» (Flipped classroom) і онлайн-лабораторія (Online-lab). При цьому вивчення базових теоретичних понять відбувається вдома в електронному навчальному середовищі у вигляді мікролекцій і в рамках індивідуальної самостійної роботи, а потім викладач займається закріпленням теоретичних навичок і організацією практичної діяльності студентів, використовуючи різні види наочності. Усі навчальні матеріали представлено в онлайн-режимі, студенти працюють у комп'ютерному

класі (лабораторії). Взаємодія студентів і викладача відбувається з використанням заздалегідь записаних відеоматеріалів, за допомогою інтернет-конференцій, з обговоренням дискусійних питань і електронною поштою.

Практичні заняття відбуваються в режимі вебінарів. Режим вебінару дає можливість здобувачам освіти користуватися спільним робочим столом комп'ютера, чути відповіді всіх учасників, ставити запитання, показати свою роботу всім учасникам, а викладач може проводити опитування й тестування з теми, яка вивчається, надавати необхідні пояснення, акцентуючи увагу на складних питаннях. Такі можливості змішаного навчання виводять цю форму на повноцінну заміну традиційного практичного заняття.

Завдяки сучасним інструментам електронного навчання кожен викладач створив наочну базу з тем практичних занять, яка завжди доступна студентам і викладачеві. На відміну від класичної моделі навчання, при змішаному навчанні студент у зручний для нього час має доступ до методичних матеріалів, відеоуроків, презентацій, книг або тренажерів та ін.

Викладач перебуває в постійному контакті зі студентами, як на очних заняттях, так і в електронному середовищі спілкування. Причому результати дій здобувачів освіти в цифрову епоху мають зовсім новий вигляд – це мультимедійні презентації, відео, подкасти, схеми й діаграми, інші роботи, виконані за допомогою комп'ютера.

Лекційні заняття виведено в онлайн-режим із презентаціями у форматі PowerPoint, які можна використовувати для читання лекцій віддалено за допомогою портативних мобільних пристроїв і ноутбуків. Презентації дають можливість розміщення фотографій і слайдів будь-яких форматів, різних текстових матеріалів, схем, відеофрагментів, використання звукових ефектів, музичного супроводу й дикторського тексту, онлайн-трансляції.

Безумовно важливим етапом у розвитку електронної освіти стала побудова системи змішаного навчання (blended-learning) на основі масового запровадження електронних технологій у організацію навчального процесу. Змішане навчання ґрунтується на гнучкому комбінуванні (у різних пропорціях залежно від характеру дисципліни) навчання в аудиторії із заняттями в мережі.

Застосовуючи такі методики, здобувачі вищої освіти навчаються приймати рішення, робити усвідомлений вибір і брати на себе відповідальність за нього, формують навички роботи в інформаційному просторі. Студенти навчаються самостійно шукати, відбирати й аналізувати інформацію, а також представляти результати своєї роботи з використанням різноманітних сучасних технологій. Таким чином, стає очевидним, що модель змішаного навчання вписується в концепцію модернізації сучасної освіти, яка ґрунтується на запровадженні нових освітніх стандартів [1; 5].

Висновки. Сучасні тенденції розвитку цифрових форматів у педагогіці охоплюють мобільні, інтерактивні й персоналізовані платформи, а також актуалізацію вже наявних навчальних платформ. Цифровізація нині набуває дедалі більшого значення як компонент навчальних програм медичних закладів вищої освіти. Технологія змішаного навчання дозволяє якісно змінити освітній процес у вищій школі й вивести спільну діяльність студента і викладача на пріоритетний рівень, персоналізувати освітню діяльність кожного здобувача освіти з урахуванням його пізнавальних потреб.

Отже, можна визначити змішане навчання як систему, що поєднує в собі найефективніші аспекти й переваги навчання в аудиторії й інтерактивного чи електронного онлайн-навчання.

Однак, незважаючи на те, що безпека студентів є пріоритетом, пряма взаємодія з пацієнтами й заняття біля хворого залишаються незамінними і невід'ємними компонентами медичної освіти.

Список використаної літератури

1. Бондаренко В. В., Стебловський Д. В., Гаврильєв В. М., Аветіков Д. С. Методика візуалізації при викладанні профільних предметів на стоматологічних кафедрах в медичних вузах // Вісник проблем біології і медицини. – 2020. – Вип. 2 (156). – С.188-190.
2. Використання мультимедійних технологій в навчальному процесі під час дистанційного навчання/ О. Ю.Андріянова, Л. Ф. Каськова, Н. В.Янко, П.І.Яценко // Вісник проблем біології і медицини. – 2021. – Вип. 3 (161). – С.181-184.
3. Нагорна Н. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку вищої медичної та фармацевтичної освіти /Н. Нагорна, С. Васюк, В. Нагорний // Сучасний стан та перспективи розвитку освітнього простору: глобальний вимір: матер. міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 25 листопада 2016р. Україна, м. Запоріжжя, 2016. – С.51-54.
4. Проблеми та перспективи вищої медичної освіти у реалізації Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я України / Мороз В.М., Гумінський Ю. Й., Фоміна Л.В., Полєса Т.Л.// Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025 рр.: тези доп. навч.-методич. конф., 25 березня 2015 р. – С.1-6.
5. Перспективи застосування інформаційних технологій у навчальному процесі лікарів-стоматологів / Л.Ф.Каськова, О.Ю.Андріянова, Л.І.Амосова [та ін.] // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки: матер. навч.-наук. конф. з міжнар. уч., 24 березня 2022 р. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2022. – С. 132-133.